

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/66/2013
Identifikačné číslo spisu:	4013200311
Dátum vydania rozhodnutia:	19.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:4013200311.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. v právnej veci navrhovateľa: H. W., bytom W., Y. XX, zastúpený JUDr. Janou Berecovou Titkovou, advokátkou, so sídlom Nitra, Dubová 2, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sd/99/2013-81 zo dňa 15.07.2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sd/99/2013-81 zo dňa 15.07.2013 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 28.02.2013 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Odporkyňa j e p o v i n n á nahradiť navrhovateľovi trovy, pozostávajúce z trov prvostupňového konania a z trov odvolacieho konania, v sume 271,52 EUR na účet právnej zástupkyne navrhovateľa JUDr. Jany Berecovej Titkovej, vedený v L. L., a. s., pobočka W., číslo účtu XXXXXXXXXXX/XXXX.

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 28.02.2013, ktorým navrhovateľovi priznala starobný dôchodok v sume 7.981,- Sk od 18.01.2008 podľa § 65 a § 293z zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa čl. 46 ods. Nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 o uplatnení systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnané osoby, samostatne zárobkovo činné osoby a členov ich rodín pohybujúcich sa v rámci spoločenstva (ďalej len „nariadenie Rady č. 1408/71“).

Napadnuté rozhodnutie odporkyne bolo vydané v súvislosti s rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7So/203/2011 zo dňa 28.11.2012, ktorým bol zmenený rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sd/172/2010-51 zo dňa 14.09.2011, tak, že skoršie rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 03.08.2010 v spojení s rozhodnutím zo dňa 03.11.2010 bolo zrušené a vec bola vrátená na ďalšie

konanie. Najvyšší súd SR v zrušujúcom rozsudku odporkyni vytkol najmä to, že výpočet teoretickej výšky dôchodku je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov a uviedol, že odporkyňa v novom rozhodnutí bude okrem iného povinná dostatočným spôsobom vysvetliť, ktoré z pravidiel v čl. 47 ods. 1 Nariadenia Rady č. 1408/71 použila na výpočet teoretickej výšky uvedenej v čl. 46 ods. 2 Nariadenia Rady č. 1408/71 a prečo v prípade neprichádza do úvahy použitie iného tam uvedeného pravidla.

Následne poukázal na potrebu porovnania oboch čiastok, nakoľko v zmysle predmetného nariadenia má dotknutá osoba nárok na najvyššiu čiastku vypočítanú v súlade s čl. 46 ods. 1 a 2 predmetného nariadenia od príslušnej inštitúcie každého členského štátu.

Ďalej Najvyšší súd SR vo veci sporného určenia sídla zamestnávateľa navrhovateľa potvrdil, že sídlo zamestnávateľa ku dňu 31.12.1992 bol na území ČR.

Proti neskoršiemu rozhodnutiu odporkyne zo dňa 28.02.2013 podal navrhovateľ opravný prostriedok, ktorý krajský súd zamietol a rozhodnutie odporkyne potvrdil.

Krajský súd tak rozhodol po tom, čo dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie odporkyne bolo vydané v súlade so zákonom. Konštatoval, že odporkyňa pri výpočte starobného dôchodku navrhovateľa vychádzala z príslušných predpisov Slovenskej republiky, čl. 7 ods. 2 písm. c) a čl. 46 ods. 2 nariadenia Rady č. 1408/71 a čl. 20 Zmluvy, ktorý zostal v platnosti aj po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie.

Krajský súd považoval za dostatočné odôvodnenie postupu odporcu pri výpočte teoretickej výšky starobného dôchodku, podľa čl. 46 ods. 2 Nariadenia Rady č. 1406/71, pretože nemohla vypočítať starobný dôchodok podľa čl. 46 ods. 1 a následne ho porovnať so sumou dôchodku vypočítaného podľa čl. 46 ods. 1, pretože navrhovateľ nezískal aspoň 15 rokov obdobia dôchodkového poistenia na nárok na starobný dôchodok z dôchodkového poistenia SR, pretože získal len 14 rokov a 184 dní. Podmienku nároku splnil až s prihladením na doby poistenia získané podľa právnych predpisov ČR.

Suma dôchodku bola vypočítaná len podľa čl. 46 ods. 2 Nariadenia Rady č. 1408/71, a preto nepripadá do úvahy postup porovnávania súm dôchodku tak ako na to poukazuje Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku, ktorým zrušil predchádzajúce rozhodnutie odporkyne.

II.

Odvolacie námietky navrhovateľa

Proti predmetnému rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie z dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“), t. j. z dôvodu, že rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Navrhovateľ v prvom rade namieta, že odporkyňa ako aj krajský súd sa neriadili právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vyjadreným v jeho rozhodnutí č. k. 7So/203/2011-89 zo dňa 28.11.2012, ktorým mali byť viazaní. Podľa právneho názoru Najvyššieho súdu mala v zmysle čl. 46 ods. 1 nariadenia Rady č. 1408/71 odporkyňa stanoviť výšku dôchodku výlučne na základe dôb poistenia získaných podľa právnych predpisov Slovenskej republiky a mala tiež povinnosť vypočítať výšku dôchodku podľa pravidiel stanovených v čl. 46 ods. 2 uvedeného nariadenia, a teda vypočítať teoretickú výšku dávky so zohľadnením všetkých dôb poistenia podľa právnych predpisov členských štátov a z toho vypočítať výšku čiastkového dôchodku, podľa pomeru trvania dôb poistenia získaných podľa slovenských právnych predpisov k celkovej dobe poistenia získanej v Slovenskej republike a v ostatných členských štátoch. Následne bolo potrebné obe čiastky porovnať.

Odporkyňa porovnanie nevykonala s odôvodnením, že navrhovateľ nezískal aspoň 15 rokov obdobia dôchodkového poistenia a nárok na starobný dôchodok z dôchodkového poistenia Slovenskej republiky mu nevznikol. Rovnaký právny názor vyjadril v rozsudku zo dňa 15.07.2013 aj krajský súd.

Navrhovateľ ďalej poukázal na skutočnosť, že odo dňa 01.09.1961 do 30.06.2007 získal 16 620 dní t. j. 45,5343 roka obdobia dôchodkového poistenia a to výkonom práce výlučne na území Slovenskej republiky.

Navrhovateľ v podanom odvolaní poukazuje na diskriminačný postup odporkyne voči jeho osobe. Tento argument podložil tým, že odporkyňa voči nemu postupuje inak, ako k ostatným občanom, ktorí pracovali celý život na území SR.

Zároveň poukázal na skutočnosť, že je postupom odporkyne ukrátený o sumu 6.224 Sk mesačne. S poukazom na rozhodnutie odporkyne zo dňa 28.02.2013 uvádza, že suma starobného dôchodku je

25.055,27483 Sk mesačne. Z tejto sumy je čiastkový starobný dôchodok podiel, ktorý zodpovedá pomeru dôb obdobia dôchodkového poistenia získaného podľa právnych predpisov Slovenskej republiky k úhrnu dôb zhodnotených na nárok a teoretickú sumu starobného dôchodku. Starobný dôchodok v sume 25.055,27483 Sk sa tak kráti na sumu 7.981 Sk mesačne. Česká správa sociálneho zabezpečenia navrhovateľovi rozhodnutím zo dňa 19.06.2008 od 18.01.2008 priznala dôchodok 8.418 Kč mesačne. Pri postupe odporkyne a Českej správy sociálneho zabezpečenia je tak v súčasnosti suma starobného dôchodku súčtom sumy 7.981 Sk + 8.418 Kč (8.418 Kč = 10.850 Sk pri prepočte kurzom CZK k SKK 1,289 platného v deň vzniku nároku na dôchodok), t. j. 18.831 Sk. Rozdiel sumy starobného dôchodku, na ktorú by navrhovateľ mal nárok, keby nedošlo ku kráteniu dôchodku, a sumy starobného dôchodku, ktorý v súčasnosti poberá je suma 6.224 Sk.

Navrhovateľ poukázal na odlišný postup odporkyne v skutkovo zhodných prípadoch jeho bývalých kolegov, v ktorých Najvyšší súd Slovenskej republiky označil nejednotný prístup odporkyne za protiústavný.

Z uvedených dôvodov navrhovateľ navrhol aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne zrušuje a vec vracia odporkyni na ďalšie konanie.

III.

Stanovisko odporkyne k odvolaniu

K podanému odvolaniu sa odporkyňa na výzvu krajského súdu vyjadrila.

K otázke sporného sídla zamestnávateľa - Českého plynárenského podniku, štátny podnik, Tranzitný plynovod, odštepny závod Praha uviedla, že bolo výmenou listov ministra práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a ministra práce a sociálnych vecí Českej republiky potvrdené, že na účely aplikácie článku 20 ods. 1 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení za miesto sídla zamestnávateľa považujú Českú republiku u bývalých zamestnancov Tranzitného plynovodu, odštepny závod Praha - miesto výkonu Kompresorová stanica č. 4 Ivanka pri Nitre.

V súlade s dohodou sú všetky doby zabezpečenia, ktoré navrhovateľ získal pred 1. januárom 1993 dobami zabezpečenia získanými podľa právnych predpisov Českej republiky a poskytnúť dôchodkovú dávku za uvedené obdobie je oprávnená Česká správa sociálneho zabezpečenia.

Ďalej sa stotožnila s námietkou navrhovateľa, že odporkyňa nevykonala výpočet starobného dôchodku podľa čl. 46 ods. 1 nariadenia Rady č. 1408/71 a následne takto určený dôchodok neporovnala so sumou starobného dôchodku podľa čl. 46 ods. 2 nariadenia Rady č. 1408/71 je pravdivá.

Odporkyňa však nemohla určiť dve sumy dôchodku a následne ich porovnať, pretože navrhovateľovi vznikol nárok na určenie sumy starobného dôchodku len podľa čl. 46 ods. 2 nariadenia Rady č. 1408/71. Nárok na určenie sumy starobného dôchodku podľa čl. 46 ods. 1 nariadenia Rady č. 1408/71 navrhovateľovi nevznikol, pretože navrhovateľ nezískal aspoň 15 rokov obdobia dôchodkového poistenia podľa právnych predpisov Slovenskej republiky, čím nesplnil podmienku nároku na starobný dôchodok podľa právnych predpisov Slovenskej republiky. Vzhľadom na to, že navrhovateľovi môže byť suma starobného dôchodku určená len podľa čl. 46 ods. 2 nariadenia Rady č. 1408/71, nie je možné ju porovnať v súlade s čl. 46 ods. 3 nariadenia Rady č. 1408/71.

Vzhľadom na uvedené odporkyňa navrhla aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

IV.

Argumentácia rozhodnutí správneho orgánu

Odporkyňa rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 28.02.2013 podľa § 65 zákona o sociálnom poistení opätovne priznala navrhovateľovi starobný dôchodok v sume 7 981 Sk mesačne, nakoľko rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7So/203/2011 zo dňa 28. novembra 2012 bol zmenený rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sd/172/2010-51 zo dňa 14. septembra 2011 tak, že zrušil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 3. augusta 2010 v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 3. novembra 2010, ktorým bol navrhovateľovi priznaný starobný dôchodok od 18. januára 2008 v sume 7 981 Sk mesačne.

Najvyšší sud dospel k záveru, že rozhodnutia vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci a v konaní bola zistená taká vada, ktorá mohla mať vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia.

Dôvodom zrušenia napadnutých rozhodnutí odporkyne podľa záveru rozsudku odvolacieho súdu bola skutočnosť, že nie je zrejmé, ako postupovala v zmysle čl. 46 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71, lebo okrem toho, že v zmysle čl. 46 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 mala stanoviť výšku dôchodku výlučne na základe dôb poistenia získaných podľa právnych predpisov Slovenskej republiky, mala taktiež povinnosť vypočítať výšku dôchodku podľa pravidiel stanovených v čl. 46 ods. 2 uvedeného nariadenia, a teda vypočítať teoretickú výšku dávky so zohľadnením všetkých dôb poistenia podľa právnych predpisov členských štátov a z toho vypočítať výšku čiastkového dôchodku, podľa pomeru trvania dôb poistenia získaných podľa slovenských právnych predpisov k celkovej dobe poistenia získanej v Slovenskej republike 8 v ostatných členských štátoch. Následne bolo potrebné obe čiastky porovnať, lebo v zmysle čl. 46 ods. 3 predmetného nariadenia má dotknutá osoba nárok na najvyššiu čiastku vypočítanú v súlade s čl. 46 ods. 1 a 2 nariadenia od príslušnej inštitúcie každého členského štátu. Odvolací súd pritom poukázal na to, že takto postupovala aj Česká správa sociálneho zabezpečenia vo veci poberateľa dávky R. A., ktorá rozhodnutím zo dňa 07.06.2010. č XXX XXX XXX/XXX porovnala výšku čiastkového dôchodku s tzv. plným dôchodkom a priznala navrhovateľovi čiastkový dôchodok, ktorý bol vyšší.

Vo veci sporného určenia sídla zamestnávateľa sa odvolací súd plne stotožnil s názorom prvostupňového súdu ako aj odporkyne v tom, že zamestnávateľ mal ku dňu 31.12.1992 sídlo na území Českej republiky. Podľa čl. 46 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 keď podmienky požadované právnymi predpismi členského štátu pre vznik nároku na dávky boli splnené bez toho, aby sa musel použiť článok 45 alebo článok 40 ods. 3, uplatnia sa nasledujúce pravidlá:

a) príslušná inštitúcia vypočíta výšku dávky, ktorá bude náležať:

i) na jednej strane iba podľa ustanovení právnych predpisov, ktoré táto inštitúcia uplatňuje,

ii) na druhej strane podľa odseku 2;

b) príslušná inštitúcia však môže upustiť od toho, aby sa výpočet vykonal v súlade s písm. a) bodom ii), ak výsledok tohto výpočtu, okrem rozdielov, ktoré vyplývajú z použitia zaokrúhlených čísiel, sa rovná alebo je nižší, ako je výsledok výpočtu, ktorý sa vykonal v súlade s písm. a) bodom i), pokiaľ táto inštitúcia neuplatňuje žiadne právne predpisy obsahujúce pravidlá proti prekryvaniu, ako sa uvádza v článkoch 46b a 46c, alebo ak spomínaná inštitúcia uplatňuje právne predpisy, ktoré obsahujú pravidlá proti prekryvaniu v prípade, ktorý uvádza článok 46c za predpokladu, že tieto právne predpisy stanovujú, že dávky rôzneho druhu sa započítajú iba na základe vzťahu dôb poistenia alebo bydliska, ktoré sa dosiahli výhradne podľa týchto právnych predpisov k dobám poistenia alebo bydliska, požadovaných týmito právnymi predpismi na účely získania plného oprávnenia na dávky. Príloha IV, časť C, uvádza zoznam prípadov s ohľadom na každý dotknutý členský štát, kedy dva výpočty by mohli viesť k takémuto výsledku.

Podľa čl. 46 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 v prípade, kde podmienky požadované právnymi predpismi členského štátu, na nadobudnutie nároku na dávky sú splnené iba po použití článku 45, alebo článku 40 ods. 3, uplatnia sa nasledujúce pravidlá:

a) príslušná inštitúcia vypočíta teoretickú výšku dávky, na ktorú by si mohla dotknutá osoba uplatniť nárok za predpokladu, že všetky doby poistenia alebo bydliska dosiahnuté podľa právnych predpisov členských štátov, ktorým zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba podliehala, sa dosiahli v tomto štáte podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje v deň priznania dávky. Ak podľa týchto právnych predpisov výška dávky nezávisí na trvaní dosiahnutých dôb, táto výška sa považuje za teoretickú výšku uvedenú v tomto pododseku;

b) príslušná inštitúcia následne stanoví skutočnú výšku dávky na základe teoretickej výšky uvedenej v predchádzajúcom pododseku a podľa pomeru trvania dôb poistenia alebo bydliska dosiahnutých pred vznikom poistnej udalosti podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje táto inštitúcia, k celkovému trvaniu dôb poistenia a dôb bydliska dosiahnutých pred vznikom poistnej udalosti podľa právnych predpisov všetkých dotknutých členských štátov.

Podľa čl. 46 ods. 3 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 dotknutá osoba má nárok na najvyššiu čiastku, vypočítanú v súlade s odsekmi - 1 a 2, od príslušnej inštitúcie každého členského štátu bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o znížení, pozastavení alebo odňatí dávky, ktoré umožňujú právne predpisy, podľa ktorých je táto dávka splatná. Keď nastane tento prípad, porovnanie, ktoré sa má vykonať, sa

bude vzťahovať na čiastku, ktorá sa určí až po uplatnení týchto ustanovení.

Odporkyňa dospela k záveru, že pri určení sumy starobného dôchodku navrhovateľa nie je možné postupovať podľa záveru odvolacieho súdu a určiť sumu starobného dôchodku podľa čl. 46 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 výlučne na základe dôb poistenia získaných podľa právnych predpisov Slovenskej republiky. Takýto postup by bol možný len vtedy, ak by navrhovateľ podmienky nároku na starobný dôchodok podľa právnych predpisov splnil bez prihladenia na doby poistenia získané podľa právnych predpisov Českej republiky.

Podľa právnych predpisov Slovenskej republiky navrhovateľ získal obdobie dôchodkového poistenia 5294 dní, čo je 14 rokov a 184 dní.

Z uvedených dôvodov na účely vzniku nároku na starobný dôchodok odporkyňa zohľadnila obdobie poistenia, ktoré navrhovateľ získal v Českej republike a suma starobného dôchodku bola určená len podľa čl. 46 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 (tzv. čiastkový dôchodok). Preto neprichádza do úvahy postup podľa čl. 46 ods. 3 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71, na ktorý poukazuje odvolací súd.

Suma starobného dôchodku navrhovateľa bola určená podľa čl. 46 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 nasledovne:

Podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nárok na starobný dôchodok vzniká získaním 15 rokov obdobia dôchodkového poistenia a dosiahnutím dôchodkového veku, ktorý § 65 ods. 2 zákona o sociálnom poistení navrhovateľ dosiahol dovŕšením 62 rokov veku, t. j. 18.01.2008.

V súlade s článkom 7 ods. 2 písm. c) a prílohy III nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 v znení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005, sa po vstupe Slovenskej republiky a Českej republiky do Európskej únie naďalej uplatňuje článok 20 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení.

Podľa článku 20 ods. 1 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení doby zabezpečenia získané pred dňom rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa považujú za doby zabezpečenia toho štátu, na území ktorého mal zamestnávateľ občana sídlo ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky alebo naposledy pred týmto dňom.

Podľa článku 15 ods. 1 Správnej dohody o vykonávaní Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení sa sídlom zamestnávateľa rozumie adresa, ktorá je ako sídlo zapísaná v obchodnom registri. Ak je zamestnávateľom fyzická osoba, sídlom je adresa, ktorá je v obchodnom registri uvedená ako miesto podnikania; ak je zamestnávateľom odštepny závod alebo iná organizačná zložka zapísaná v obchodnom registri, sídlom zamestnávateľa sa rozumie adresa tohto odštepneho závodu alebo organizačnej zložky. Ak adresa zamestnávateľa nie je uvedená v obchodnom registri (napríklad pri niektorých podnikoch zriadených priamo zákonom), postupuje sa podľa článku 20 ods. 2 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení.

Podľa potvrdenia spoločnosti Slovenský plynárenský priemysel, a. s. zo dňa 18. januára 2008 bol navrhovateľ ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, t. j. ku dňu 31. decembra 1992 zamestnaný v organizácii Český plynárenský podnik. š. p. Tranzitní plynovod Praha. o. z., Kompresorová stanica č. 4, Nitra - Ivanka.

Pretože zamestnávateľ navrhovateľa mal ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sídlo na území Českej republiky, všetky doby zabezpečenia, ktoré navrhovateľ získal pred týmto dňom, t. j. pred 01.01.1993 sa považujú za doby zabezpečenia získané podľa právnych predpisov Českej republiky a dôchodok je za ne príslušná poskytnúť Česká správa sociálneho zabezpečenia.

Pretože na základe obdobia dôchodkového poistenia získaného podľa právnych predpisov Slovenskej republiky v počte 5 294 dní navrhovateľovi nárok na starobný dôchodok z dôchodkového poistenia Slovenskej republiky nevznikol, v súlade s čl. 45 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 sa na účely vzniku nároku na starobný dôchodok zohľadnilo obdobie poistenia v počte 11 326 dní, ktoré získal podľa právnych predpisov Českej republiky.

K 18. januáru 2008 tak navrhovateľ získal 16620 dní obdobia dôchodkového poistenia. Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľ získal 45 rokov a 195 dní obdobia dôchodkového poistenia, čím splnil podmienky nároku na starobný dôchodok 18. januára 2008.

V súlade s čl. 46 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71, teoretická suma starobného dôchodku je určená podľa § 66 ods. 1 zákona o sociálnom poistení ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty.

Priemerný osobný mzdový bod je určený ako podiel úhrnu osobných mzdových bodov za jednotlivé kalendárne roky rozhodujúceho obdobia a obdobia dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období vyjadreného v rokoch. V rozhodujúcom období kalendárnych rokov 1984 až 2007 určenom podľa § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 244/2005 Z. z. a v súlade s čl. 47 ods. 1 písm. g) nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 v platnom znení navrhovateľ nezískal aspoň dvadsaťdva kalendárnych rokov, za ktoré možno určiť osobné mzdové body. Týchto dvadsaťdva kalendárnych rokov nezískal ani po postupnom rozšírení rozhodujúceho obdobia pred 1. január 1984, priemerný osobný mzdový bod bol preto podľa druhej vety § 63 ods. 8 zákona o sociálnom poistení vypočítaný z tohto nižšieho počtu kalendárnych rokov, za ktoré možno určiť osobné mzdové body.

Osobné mzdové body v týchto kalendárnych rokoch sa zisťujú osobitne za každý kalendárny rok, a to ako podiel úhrnu vymeriavacích základov, z ktorých sa platí poistné na dôchodkové poistenie a všeobecného vymeriavacieho základu uvedeného v prílohe č. 3 k zákonu č. 461/2003 Z. z. a v príslušných opatreniach Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorými boli ustanovené sumy všeobecných vymeriavacích základov za kalendárne roky po kalendárnom roku 2002. Všeobecný vymeriavací základ za kalendárny rok 2007 sa podľa § 11 ods. 2 zákona o sociálnom poistení rovná všeobecnému vymeriavaciemu základu za rok 2006.

Osobný mzdový bod môže mať podľa § 62 ods. 3 zákona o sociálnom poistení najviac hodnotu 3.

Prehľad hodnôt osobných mzdových bodov za jednotlivé kalendárne roky rozhodujúceho obdobia je uvedený v osobnom liste.

Úhrn osobných mzdových bodov za jednotlivé kalendárne roky rozhodujúceho obdobia je 37,4392.

V rozhodujúcom období navrhovateľ úhrnom získal 5 294 dní dôchodkového poistenia, t. j. 14,5042 rokov dôchodkového poistenia podľa § 63 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Podiel úhrnu osobných mzdových bodov a rokov dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období, priemerný osobný mzdový bod, je 2,5813. Podľa § 63 ods. 3 písm. e) zákona o sociálnom poistení sa priemerný osobný mzdový bod v hodnote nižšej ako 1,25 započítava v plnej výške, z hodnoty od 1,25 do hodnoty neprevyšujúcej hodnotu 3 sa v roku 2008 započítava 72 %.

V súlade s uvedeným je hodnota priemerného osobného mzdového bodu 2,2086.

Ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok, k 18. januáru 2008, navrhovateľ spolu s obdobím poistenia získaným podľa právnych predpisov Českej republiky na účely určenia sumy starobného dôchodku získal 16620 dní obdobia dôchodkového poistenia, čo na účely výpočtu starobného dôchodku je 45,5343 rokov dôchodkového poistenia.

Dôchodková hodnota platná k 18. januáru 2008 je podľa opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 596/2007 Z. z., ktorým sa určila suma aktuálnej dôchodkovej hodnoty na rok 2008, 249,14 Sk.

Teoretická suma starobného dôchodku patriaca za obdobie dôchodkového poistenia do vzniku nároku na starobný dôchodok je 25 055,27483000 Sk mesačne. Je určená ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného podľa právnych predpisov Slovenskej republiky spolu s obdobím poistenia získaným podľa právnych predpisov Českej republiky hodnotiteľným na výpočet dôchodku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty. Priemerný osobný mzdový bod $2,2086 \times 45,5343$ rokov obdobia dôchodkového poistenia $\times$ aktuálna (v čase rozhodovania) dôchodková hodnota 249,14 Sk = 25 055,27483000 Sk mesačne.

Starobný dôchodok z dôchodkového poistenia Slovenskej republiky sa v súlade s čl. 46 ods. 2 písm. b) nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 prizná len v sume zodpovedajúcej obdobiu dôchodkového poistenia získanému podľa právnych predpisov Slovenskej republiky. Tá sa určí ako časť teoretickej sumy starobného dôchodku, ktorá zodpovedá pomeru obdobia dôchodkového poistenia získaného podľa právnych predpisov Slovenskej republiky k úhrnu obdobia poistenia zhodnoteného na teoretickú sumu starobného dôchodku.

Suma starobného dôchodku zodpovedajúca obdobiu dôchodkového poistenia získanému podľa právnych predpisov Slovenskej republiky 7981 Sk mesačne je určená ako súčin teoretickej sumy starobného dôchodku 25 055,27483000 Sk mesačne a koeficientu 0,31853350 určeného ako podiel obdobia dôchodkového poistenia získaného podľa právnych predpisov Slovenskej republiky 14,5042 rokov a úhrnu obdobia poistenia zhodnoteného na teoretickú sumu starobného dôchodku 45,5343 rokov.

Suma starobného dôchodku sa ďalej podľa § 82 ods. 2 zákona o sociálnom poistení postupne zvýšila o percentuálnu sadzbu určenú opatreniami Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej

republiky na 326,30 EUR mesačne.

V.

Právny názor Najvyššieho súdu SR

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 19. januára 2016 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Podľa čl. 7 ods. 2 druhej vety Ústavy Slovenskej republiky „právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.“

V zmysle čl. 7 ods. 2 písm. c) nariadenia č. 1408/71 „bez ohľadu na článok 6 sa naďalej budú uplatňovať určité ustanovenia dohovorov o sociálnom zabezpečení, ktoré uzavreli členské štáty do dátumu uplatňovania tohto nariadenia za predpokladu, že sú výhodnejšie pre príjemcov dávok alebo ak vyplývajú z osobitných historických okolností a majú obmedzený časový účinok, ak sú tieto ustanovenia uvedené v prílohe III.“

Podľa čl. 20 ods. 1 Zmluvy „doby zabezpečenia získané pred dňom rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa považujú za doby zabezpečenia toho zmluvného štátu, na ktorého území mal zamestnávateľ občana sídlo ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky alebo naposledy pred týmto dňom.,,

Podľa čl. 46 ods. 1 nariadenia č. 1408/71 „ak sa na pracovníka vzťahovali právne predpisy členského štátu a ak spĺňa podmienky požadované právnymi predpismi tohto členského štátu na nárok na dávky bez toho, aby bolo potrebné uplatniť článok 45, príslušná inštitúcia tohto členského štátu vypočíta výšku dávky v zmysle právnych predpisov, ktoré uplatňuje, a stanoví výšku dávky, ktorá zodpovedá celkovej dobe poistenia, ktorá sa zohľadňuje v zmysle týchto právnych predpisov.

Táto inštitúcia stanoví aj výšku dávky, ktorá by pracovníkovi patrila, ak by sa uplatnili pravidlá podľa odseku 2 písm. a) a b). Zohľadní sa vyššia z takto stanovených dávok.“

Podľa čl. 46 ods. 2 nariadenia č. 1408/71 „ak sa na pracovníka vzťahovali právne predpisy členského štátu a tento pracovník nespĺňa podmienky na priznanie dávok, pokiaľ by sa nezohľadnili ustanovenia článku 45, príslušná inštitúcia členského štátu bude postupovať podľa nasledujúcich pravidiel:

a) táto inštitúcia vypočíta teoretickú výšku dávky, na ktorú by si mohla dotknutá osoba uplatniť nárok za predpokladu, že všetky doby poistenia, ktoré sa jej započítajú podľa právnych predpisov členských štátov, ktoré sa na pracovníka vzťahovali, sa dosiahli v danom štáte podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje, v deň priznania dávky. Ak podľa týchto právnych predpisov výška dávky nezávisí na trvaní doby poistenia, táto výška sa považuje za teoretickú výšku uvedenú v tomto pododseku;

b) príslušná inštitúcia následne stanoví skutočnú výšku dávky na základe teoretickej výšky uvedenej v predchádzajúcom pododseku a podľa pomeru trvania doby poistenia dosiahnutých pred vznikom poistnej udalosti podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje táto inštitúcia, k celkovému trvaniu doby poistenia dosiahnutej pred vznikom poistnej udalosti podľa právnych predpisov dotknutých členských štátov;

c) ak je celková dĺžka doby poistenia, ktorú pracovník dosiahol podľa právnych predpisov dotknutých členských štátov pred vznikom poistnej udalosti, dlhšia ako maximálna doba, ktorú vyžadujú právne predpisy jedného z týchto členských štátov na priznanie plnej výšky dávky, ak sa vezmú do úvahy ustanovenia tohto odseku, príslušná inštitúcia tohto štátu zohľadní maximálnu dobu namiesto celkovej dosiahnutej doby; tento spôsob stanovenia nesmie viesť k tomu, že náklady tejto inštitúcie budú väčšie ako plná výška dávky, ktorú stanovujú právne predpisy, ktoré táto inštitúcia uplatňuje;

d) postup pri zohľadňovaní súbežných dôb pri uplatňovaní pravidiel na výpočet stanovený v tomto odseku sa upraví vo vykonávacom nariadení spomínanom v článku 97.“

Podľa čl. 46 ods. 3 nariadenia č. 1408/71 „dotknutá osoba má nárok na najvyššiu čiastku, vypočítanú v súlade s odsekmi 1 a 2, od príslušnej inštitúcie každého členského štátu bez toho, aby boli dotknuté

ustanovenia o znížení, pozastavení alebo odňatí dávky, ktoré umožňujú právne predpisy, podľa ktorých je táto dávka splatná. Keď nastane tento prípad, porovnanie, ktoré sa má vykonať, sa bude vzťahovať na čiastku, ktorá sa určí až po uplatnení týchto ustanovení.“

Predovšetkým odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že sa plne stotožňuje s názorom odporkyne ako aj krajského súdu v tom, že zamestnávateľ navrhovateľa mal k 31.12.1992 sídlo na území Českej republiky. Uvedenú skutočnosť navrhovateľ v odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu žiadnymi novými dôkazmi nespochybnil. V zmysle čl. 20 ods. 1 Zmluvy sa potom tieto doby zabezpečenia získané navrhovateľom pred dňom rozdelenia Českej a Slovenskej federatívnej republiky považujú za doby zabezpečenia Českej republiky.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o priznaní starobného dôchodku navrhovateľovi od 18. januára 2008 podľa ustanovenia § 65 zákona o sociálnom poistení a čl. 46 nariadenia č. 1408/71.

Pokiaľ navrhovateľ uvádzal, že bol zamestnaný od 1. decembra 1974 až ku dňu 31. decembra 1992 podľa evidenčného listu sociálneho zabezpečenia u zamestnávateľa Slovenský plynárenský priemysel, a. s. (a ani jeho právny predchodca Slovenský plynárenský priemysel, š. p.) nikdy nemal sídlo na území Českej republiky a namietal, že odporkyňa nemala zohľadniť úpravu obsiahnutú v článku 20 Zmluvy z dôvodu nevýhodnosti, Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil ani v tomto smere pochybenie odporkyne, lebo v zmysle čl. 7 ods. 2 písm. c) nariadenia č. 1408/71 je práve čl. 20 Zmluvy takým ustanovením dohovoru o sociálnom zabezpečení, ktorý vyplýva z osobitných historických okolností, má obmedzený časový účinok, toto ustanovenie je uvedené v prílohe III nariadenia č. 1408/71 a rieši otázku zápočtu dôb zamestnania (poistenia) pre potreby určenia nároku na dávky sociálneho zabezpečenia (poistenia) v štáte, ktorý o dávke rozhoduje.

Ustanovenie čl. 20 Zmluvy je preto potrebné aplikovať len do tej miery, že sa podľa neho určí príslušnosť štátu k dobám zabezpečenia, získaných pred dňom rozdelenia Českej a Slovenskej federatívnej republiky. Tým, že sa doby zabezpečenia navrhovateľa získané od 1. decembra 1974 do 31. decembra 1992 považujú za doby zabezpečenia Českej republiky, bolo potrebné, aby odporkyňa rozhodla o nároku navrhovateľa na starobný dôchodok nielen podľa ustanovení zákona o sociálnom poistení, ale aj podľa nariadenia č. 1408/71, lebo sa navrhovateľ zúčastňoval ku dňu vzniku poistnej udalosti na dôchodkovom poistení nielen v Slovenskej republike, ale aj v inom členskom štáte Európskej únie, konkrétne v Českej republike.

Navrhovateľ správne namietal, že odporkyňa ako aj krajský súd sa neriadili právnym názorom Najvyššieho súdu vyjadrenom v rozsudku sp. zn. 7So/203/2011 zo dňa 28.11.2012, keď odporkyňa mala v zmysle čl. 46 ods. 1 nariadenia Rady č. 1408/71 stanoviť výšku dôchodku výlučne na základe dôb poistenia získaných podľa právnych predpisov Slovenskej republiky a mala tiež povinnosť vypočítať výšku dôchodku podľa pravidiel stanovených v čl. 46 ods. 2 uvedeného nariadenia, a teda vypočítať teoretickú výšku dávky so zohľadnením všetkých dôb poistenia podľa právnych predpisov členských štátov a z toho vypočítať výšku čiastkového dôchodku, podľa pomeru trvania dôb poistenia získaných podľa slovenských právnych predpisov k celkovej dobe poistenia získanej v Slovenskej republike a v ostatných členských štátoch. Následne bolo potrebné obe čiastky porovnať.

Odporkyňa porovnanie nevykonala s odôvodnením, že navrhovateľ nezískal aspoň 15 rokov obdobia dôchodkového poistenia a nárok na starobný dôchodok z dôchodkového poistenia Slovenskej republiky mu nevznikol. Preto nemožno odporkyni vyčítať jej postup. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odporkyne vyplýva prečo sa odchyľila od právneho názoru Najvyššieho súdu.

Najvyšší súd však považuje za dôležité upriamiť pozornosť na námietku navrhovateľa, že voči tomuto odporkyňa postupovala diskriminačne oproti iným občanom Slovenskej republiky, predovšetkým však oproti jeho bývalým kolegom, ktorým bol odporkyňou priznaný starobný dôchodok v sume, na akú by mali nárok v prípade, že všetky doby poistenia by boli získané podľa slovenských právnych predpisov.

Rôzne zaobchádzanie s občanmi je ústavne akceptovateľné vtedy, keď je založené na objektívnych a rozumných dôvodoch. V danom prípade posúdila odporkyňa ako aj krajský súd námietku navrhovateľa tak, že nerovnaké zaobchádzanie je založené na tom, či občan Slovenskej republiky bol v čase existencie Československej federatívnej republiky zamestnaný zamestnávateľom so sídlom v Českej republike alebo v Slovenskej republike.

Navrhovateľ však poukázal aj na skutočnosť, že jeho bývalým kolegom bol odporkyňou priznaný starobný dôchodok v sume, na akú by mali nárok v prípade, že všetky doby poistenia boli získané podľa

slovenských právnych predpisov.

V súvislosti s uvedeným, Najvyšší súd z administratívneho spisu zistil, že na základe rokovania medzi Slovenskou republikou a Českou republikou zo 17.05.2012 a v súlade s čl. 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 Sociálna poisťovňa (odporkyňa) upravila (dorovnala) dôchodkové dávky viacerým bývalým zamestnancom Českého plynárenského podniku, štátny podnik, Tranzitný plynovod, odštepny závod Praha, Kompresorová stanica č. 4, Ivanka pri Nitre, nakoľko týmto poberateľom Česká správa sociálneho zabezpečenia odmietla priznať starobný dôchodok za dobu poistenia získaného podľa právnych predpisov Českej republiky.

Z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že u navrhovateľa takýto postup neprichádza do úvahy nakoľko má priznanú a v súčasnosti vyplácanú dôchodkovú dávku z Českej republiky za doby poistenia pred 01.01.1993, a to aj napriek tomu, že súčet oboch dávok je nižší ako dávka, na ktorú by mal navrhovateľ nárok ak by boli všetky doby poistenia získané podľa slovenských právnych predpisov.

Súdny dvor EÚ vo veci C-399/09 Marie Landtová proti České správě sociálního zabezpečení vyjadril názor, že ustanovenia nariadenia č. 1408/71 nebránia takému vnútroštátnemu pravidlu, akým je pravidlo, podľa ktorého sa vypláca vyrovnávací príspevok k dávke v starobe v prípade, že výška tejto dávky priznaná podľa článku 20 zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení je nižšia než dávka, ktorá by bola priznaná, ak by bol starobný dôchodok vypočítaný podľa právnych noriem Českej republiky (v prípade navrhovateľa podľa právnych noriem Slovenskej republiky).

Pokiaľ odporkyňa priznala iným občanom Slovenskej republiky dorovnanie výšky starobného dôchodku tak, aby bol tento vyplácaný v sume, na akú by mali nárok v prípade, že všetky doby poistenia by boli získané podľa slovenských právnych predpisov a u navrhovateľa takýto postup vylúčila z dôvodu, že tomu je priznaný a vyplácaný starobný dôchodok Českou správou sociálneho zabezpečenia, neprihliadajúc na skutočnosť že súčet oboch dávok je nižší ako dávka, na ktorú by mal navrhovateľ nárok v prípade, že všetky doby poistenia by boli získané podľa slovenských právnych predpisov, nemožno takýto postup odporkyne posúdiť inak ako nerovnaké zaobchádzanie.

Informácia o rokovaní medzi Slovenskou republikou a Českou republikou zo 17.05.2012 je súčasťou administratívneho spisu, pričom odporkyňa sa v napadnutom rozhodnutí s odlišným postupom v prípade navrhovateľa nijako nevysporiadala.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd dospel k záveru, že v konaní správneho orgánu bola zistená taká vada, ktorá mohla mať vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia, a preto rozsudok krajského súdu zmenil, napadnuté rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 250ja ods. 3 v spojení s § 250j ods. 2 písm. e) O.s.p. V ďalšom konaní odporkyňa viazaná právnym názorom odvolacieho súdu opätovne rozhodne o navrhovateľovej žiadosti o starobný dôchodok.

O náhrade trov konania Najvyšší súd rozhodol podľa § 224 ods. 1, 2 v spojení s § 250l ods. 2, § 250k ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p. a podľa § 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, lebo navrhovateľ bol v odvolacom konaní úspešný. Náhrada trov konania pozostáva: z troch úkonov poskytnutých v konaní pred krajským súdom a jedného úkonu právnej služby poskytnutého v odvolacom konaní, a to:

prevzatie a príprava veci /60,07 € + režijný paušál 7,81 €/ (13a písm. a) vyhlášky)

spísanie opravného prostriedku zo dňa 02.04.2013 /60,07 € + režijný paušál 7,81 €/ (13a písm. c) vyhlášky),

zastupovanie na pojednávaní dňa 15.07.2013 /60,07 € + režijný paušál 7,81 €/ (13a písm. d) vyhlášky),

spísanie odvolania proti rozsudku zo dňa 10.09.2013 /60,07 € + režijný paušál 7,81 €/ (13a písm. c) vyhlášky),

čo tvorí spolu celkom sumu $(60,07 \text{ €} \times 4) + (7,81 \text{ €} \times 4) = 271,52 \text{ €}$.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.